

BÆREKRAFTIGE LIV 2014-2016

Fra lokal til regional og nasjonal aktør

Varig satsning, nye løsninger

STATUS FOR PROSJEKTET

FRA IDÉ TIL ENDRING I PRAKSIS

1. KORT BAKGRUNN OM BÆREKRAFTIGE LIV

Siden 2008 har prosjektet Bærekraftige Liv på Landås (BLL) bygget opp et unikt nettverk av engasjerte beboere som samhandler for et mer bærekraftig lokalsamfunn. Ved årsskiftet 2013/14 var rundt 80 naboer i skolekretsen engasjert i totalt 18 temagrupper. Samtidig er 10 andre nabolag i Bergen, Asker, Trondheim og Kristiansand i gang med å lete etter sine veier. Gjennom konkrete prosjekter, brennende engasjement og ulike arrangement forsøker nettverket å finne lokale svar på globale utfordringer. Det haster, og vi tror sterkt at det nytter.

Landås-modellen har blitt et referanseprosjekt for lokale og nasjonale myndigheter, og blir stadig inkludert i nye forskningssøknader. Foreningen BLL, som ble registrert som selvstendig forening i Brønnøysundregisteret høsten 2013, drives i dag frem av to personer i fulltidsengasjement men med svært begrensede lønnsmidler. BLL har også et bredt sammensatt styre, som har overtatt det formelle ansvaret for driften av foreningen.

Figuren viser de ulike hovedgruppene av aktiviteter som i dag skjer i regi av Bærekraftige liv nettverket. Mye av arbeidet er organisert i ulike grupper basert på interesser og engasjement.

2. GJENNOMFØRTE AKTIVITETER I FORENINGENS REGI I 2013

Bærekraftige Liv på Landås har med små ressurser klart å etablere en lang rekke konkrete prosjekter, som alle i hovedsak er drevet fram av lokale ildsjeler:

LandåsFest, 25.august 2013

Årlig nabolagsfestival med bærekraft i fokus, som mobiliserer opp til 1300 av bydelens 6500 innbyggere.

Parsellhage, helårstiltak

Det er opparbeidet en parsellhage på tomten til presteboligen like ved Landås kirke. Parsellhagen har eget styre og drifter seg selv.

Vedhogst på Unneland, februar 2013

Det arrangeres årlig kombinert landskapspleie og lokal vedproduksjon i regi av bydelens innbyggere.

Matkurs, mars, april, juni, oktober 2013

Det arrangeres årlige kurs i tilberedning av kortreist mat. I 2013 ble det arrangert juicekurs, vegetarkurs, mat i fjæra og parteringskurs av lam.

Dyrkekvelder, vår 2013

«Kom i gang med kjøkkenhage», et årlig arrangement med høy oppslutning.

Oppstarten av Matskogen på Landås

En egen dedikert gruppe naboer er i gang med å etablere en spiselig skog ved skiveien til Ulriken. Her skal det samles vekster som allerede vokser i norsk natur. Matskogen skal være et område for læring og rekreasjon.

Sykkelverksted, på LandåsFest 2013.

Reparasjonsverksted for sykler hver vår/sommer.

Gjenbrukskvelder, høst/vinter 2013

En serie med juleverksteder for voksne, med kreativt gjenbruk og redesign. Samarbeid med IKEA, HTH-kjøkken og andre om restprodukter som veggbanner og benkeplater.

Digitalt byttemarked

Nettsiden sirkle.no fungerer som lokalt byttemarked og oppslagstavle. En fullbygget versjon er klar for bruk i løpet av 2014.

Lokalt strategiverksted, juni 2013

Beboersamling som fokuserer på langsiktige strategier, ideutvikling og felles visjoner.

Forstudie til Landås Lystgård, et senter for bærekraftig mat og kultur. Høst 2013.

Med støtte fra Bergen kommune har vi utarbeidet et forstudie til en senter for bærekraftig mat, Landås Lystgård. Lystgården er også planlagt å huse et nasjonalt kompetansesenter for BL, for å kunne møte alle forespørslene nettverket får gjennom året, samt å sikre strategisk fremdrift, ivaretagelse av felles viktige funksjoner og helhetstenking på vegne av hele det voksende nettverket.

Matkollektivet, høst 2013

De første sonderingene ble gjort for å etablere Matkollektivet, en direkte distribusjonskanal mellom lokale matprodusenter på Vestlandet og urbane husholdninger i Bergen. Vi etablerte kontakt med Norges Vel og avtalte samarbeid med dem om fase 1, som strekker seg over første halvdel av 2014.

Husbanken, høst 2013

Med støtte fra Husbanken er BL boliggruppen i gang med arbeidet for å utarbeide en manual for energioppgradering av noen typiske boliger på Landås. Eksemplene skal hentes fra et rekkehus, en leilighet og en eldre enebolig. Arbeidet skjer i tett samarbeid med HIB.

Transnova, høst 2013

BLLs transportgruppe arbeider med planene om et flerårig prosjekt i samarbeid med Transnova. Hvor langt kan vi nå i reduksjon av klimabelastningen fra transportsektoren i et avgrenset område, hvis vi bruker vårt eksisterende nettverk av husstander og alle kjente virkemidler aktivt?

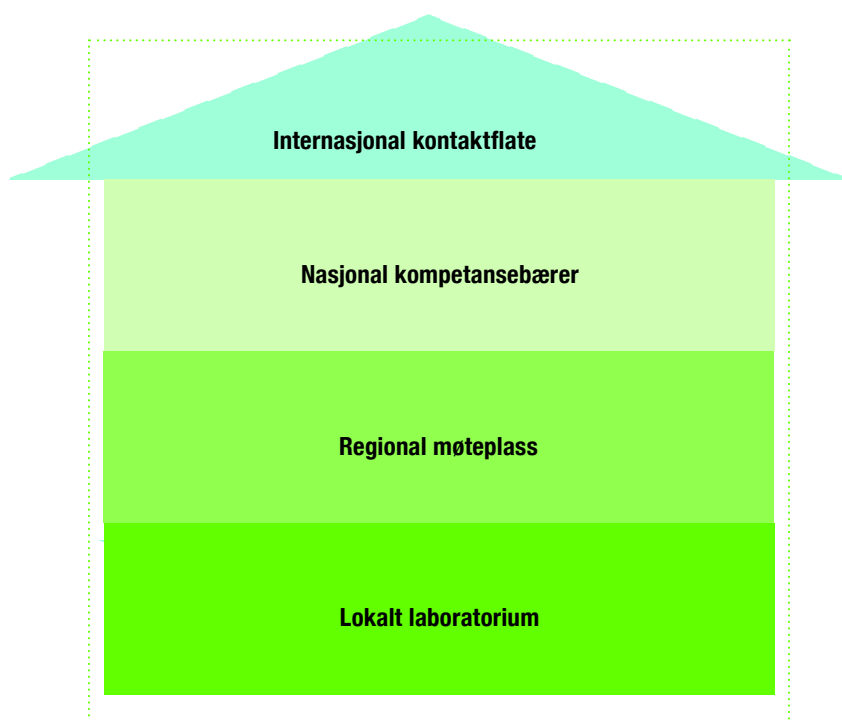
Opprettelsen av foreningen Bærekraftige liv på Landås

Medio 2013 endret BLL tilknytningspunkt, fra å være et prosjekt underlagt Bjørgvin Bispedømmeråd, til å bli en selvstendig forening med et eget styre. Styret, som består av bredt sammensatt kompetanse fra nabolaget, har bidratt sterkt til å bygge en tydelig organisasjonsmodell som er rigget for videre vekst. Dette arbeidet er ikke avsluttet.

I tillegg til dette er Bærekraftige Liv blitt en viktig oppspiller av ideer til ulike offentlige og ideelle virksomheter, og brukes stadig oftere som referanseprosjekt av aktører som forskere, medier og politikere.

FRA LOKAL TIL REGIONAL OG NASJONAL AKTØR

I perioden 2014-2016 ønsker prosjektet Bærekraftige Liv å bygge organisasjonen sterkere og mer klar for å møte videre vekst, og sikre oppfølging og erfaringsdeling i det voksende nettverket. Samtidig vokser behovet for å utvikle og prøve verktøy som gir raskere fart til nye bydelsinitiativ og «kna» videre på suksessoppskriften i Bærekraftige liv, som fortsetter å skape store ringvirkninger både i og utenfor bydelen og byen.

På bakgrunn av erfaringene så langt i BL setter vi opp 4 hovedmål for neste fase.

Videreutvikle lokalsamfunn som levende laboratorier for samfunnsendring

Bærekraftige liv er pr mars 2014 tilstede i 8 nabolag i Bergen. Flere nærsamfunn i Hordaland ønsker å bli med og ber om hjelp til å komme i gang. Nettverkets slagkraft og endringspotensiale fordrer en jevn tilgang på nye suksesshistorier fra grasroten. For å sikre en sunn vekst i tråd med nettverkets visjon, må ressurser settes av til å hjelpe nye frivillige grupper i gang og bistå underveis om nødvendig. Samtidig er det vitalt at hovedstyrken i alt som skjer, er drevet av og for frivillige, for å ivareta energien, overskuddet og handlingsmotet.

Dette hovedmålet krever at vi i perioden 2013-2014:

- Avsetter tid og ressurser til å hjelpe nye grupper i gang, med inspirasjonsforedrag, tips til organisering og erfaringsdeling. Svært mange av de som ønsker at BL skal dele tid og erfaringer, er uten felles betalingssevne, som løst tilknyttet nabolag. Nettopp disse ildsjelene som drar i gang, er det viktig for oss å møte og hjelpe i oppstarten, og vi leter etter modellen som finansierer disse gratisbesøkene gjennom annen drift.
- Styrker informasjonsarbeidet og utarbeider generelt materiell som lett kan tilpasses ulike nabolag, grupper og kontaktflater. Dette inkluderer en ny nettside/portal, felles for hele BL nettverket, samt en aktiv tilstedeværelse i sosiale medier. De nye bydelene etterspør en felles nettløsning, noe som ikke var en aktuell problemstilling da dagens løsning ble valgt. For videre kvalitetssikret vekst, er det vesentlig at nettverket gjenkjennes i noe og at vi bygger en felles plattform for deling og ressurskoblinger.
- Fasiliterer regelmessige samlinger for kompetanseheving og erfaringsdeling, for kjernegruppene i nettverket. Jo flere vil bli, jo mer aktuelt er det med felles samlinger for å heve kompetanse og dele erfaringer. Kjernegruppene i de ulike bydelene har allerede meldt ønske om å etablere faste møtepunkt gjennom året.

Styrke nettverkets regionale funksjoner og ringvirkninger

Bærekraftige liv har som sin visjon at vi skal «Øke livskvaliteten og redusere det økologiske fotavtrykket». Samtidig. For å bidra til reell endring innenfor hele menneskelivet må vi jobbe med virkemidler innenfor sektorer som mat, energi, transport og forbruk/avfall. For oss handler det ofte om å finne nye, smarte løsninger og utvikle nytt verktøy når dagens svar ikke hjelper oss fremover. I BL ønsker vi å bidra til å tette avstanden mellom storsamfunnet og lokalsamfunnet (og dermed enkeltmennesket).

Dette hovedmålet krever at vi i perioden 2014-2016:

- Etablerer Matkollektivet og tester ut et konsept som lett kan eksporteres til andre nærsamfunn. Matkollektivet skal etablere en direkte distribusjonskanal mellom lokale produsenter og forbrukerne. Varene skal være lokale og fortrinnsvis økologiske. Det er mange lokale produsenter som ikke er store nok for de etablerte kjedene, men for små til å kunne leve trygt av virksomheten. Mange forbrukere ønsker en enkel mulighet for å kjøpe lokalprodusert mat, som er en del av løsningen, snarere enn en del av problemet. Matkollektivet er midt i første pilotfase og vi opplever en meget god respons fra kundene. Det er tydelig at vi treffer et behov både hos forbrukerne og produsentene.
- Videreutvikler kontakten og samarbeidet med aktører som BKK, Skyss og BIR. De ulike temagruppene i BLL består av mye faglig kompetanse fra nabolaget og leter etter innovative løsninger på feltet de arbeider med. I skjæringspunktet mellom nærsamfunn og storsamfunn, finnes det en rekke uprøvde tiltak. Disse ser vi nærmere på frem mot 2016.
- Designer et flerårig transportprosjekt, med støtte fra Transnova. Transportgruppen har gjennom nær kontakt med ledelsen i Transnova, utarbeidet rammene for et større prosjekt på å redusere klimabelastingen ved transport i et nabolag. Søknad videreutvikles og sendes høsten 2014.

- Utvikler et opplegg for klimaundervisning for elever i videregående opplæring. Sammen med flere andre tydelige samfunnsaktører i Bergen er vi i startfasen av å utvikle et undervisningskonsept rettet mot elever i videregående opplæring. Planene omfatter klimaproblemene sett fra et overnasjonalt nivå, sett i lys av menneskerettigheter, løsninger i dagliglivet og ungt entreprenørskap.

Etablere et nasjonalt kompetansesenter for bærekraftig omstilling av lokalsamfunn

Bærekraftige Liv på Landås er kommet lengst i landet når det gjelder eksperimentering og erfaringer med nedenfra-og-opp lokalt endringsarbeid, med fokus på globale utfordringer. Denne posisjonen setter oss i kontakt med en rekke forskermiljøer, politikere, journalister og andre samfunnsaktører, som ser kraften og potensialet i et nytt «nivå» å spille på lag med. Vi ønsker å etablere et nasjonalt kompetansesenter for Bærekraftige liv, i Bergen, på Landås.

Dette hovedmålet krever at vi i perioden 2014-2016:

- Viderefører utarbeidelsen av en organisasjonsmodell, som rommer både det frivillige mylderet på grasroten, de kommersielle prosjektene og alt i mellom.
- Utarbeider en helhetlig kommunikasjonsstrategi for hele nettverket, fra «topp til bunn» og hele bredden i aktiviteter.
- Formidler fortellingen om prosjektet på aktuelle møteplasser
- Bygger allianser med andre, lignende prosjekter og deltar i internasjonale nettverk

Styrke nettverkets internasjonale kontaktflate

Bærekraftige liv på Landås var Norges første offisielle Transition initiativ. Kontakten med det internasjonale nettverket av lokalsamfunn fra alle verdens hjørner, ønsker vi å utnytte i mye større grad.

Dette hovedmålet krever at vi i perioden 2014-2016:

- Deltar med en gruppe på minst ett Transition-kurs årlig.
- Har anledning til å sende enkeltpresentanter til særlig relevante samlinger i nettverket.
- Utdanne den første offisielle kursholder fra Transition nettverket, og gjennom det sikre høy kvalitet.
- Deltar aktivt i HUB nettverkets mange muligheter. www.bergen-hub.no

Bærekraftige liv skaper MERverdier på mange plan.

